

KERKENBELEIDSPLAN

Horebeke

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	2
INLEIDING	3
1. SITUERING KERKGEBOUWEN.....	4
2. FICHE PER KERKGEBOUW	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.1. Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart kerk in Sint-Maria-Horebeke	5
2.1.1. Identificatie.....	5
2.1.2. Beschrijving.....	6
2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	11
2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	12
3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE	13
3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie	13
3.2. Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht.....	14
BESLUIT	15

INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Horebeke

- O.-L.-V.-Hemelvaartkerk is gelegen te Sint-Maria-Horebeke, een deelgemeente van de gemeente Horebeke, provincie Oost-Vlaanderen.

Adres van de kerk: Kerkplein, zonder nummer.

Traject:

Vergadering met departement Erfgoed Vlaanderen dd. 31.03.2025 – investeringen OLV-Hemelvaartkerk

Vergadering met de kerkraad van de OLV-Hemelvaartkerk dd. 28.04.2025 – investeringen OLV-Hemelvaartkerk

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Horebeke Parochie H. Oscar Romero, het centraal kerkbestuur van Oudenaarde en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van Gent op **: 16.06.2023
- door de gemeenteraad van de gemeente Horebeke op **: 28.06.2025

Kerkelijke context:

19 parochies vormen nu samen één nieuwe parochie en dit over het grondgebied van 3 gemeenten: Horebeke, Zwalm en Oudenaarde. In elk van de drie gemeenten wordt nu minstens één kerk opgehouden voor liturgie. In de kerken van Ename en Nederzwalm is er wekelijks een eucharistieviering.

Sedert september 2016 is het centraal secretariaat gevestigd in de gewezen pastorie van Sint-Maria-Latem, Oscar Romerohuis, Latemdreef 55, 9630 Zwalm.

De doopcatechese, Eerste Communie, Vormsel,... worden in groep over de gemeentelijke grenzen heen opgevolgd.

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel opgenomen met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Handtekening bisdom

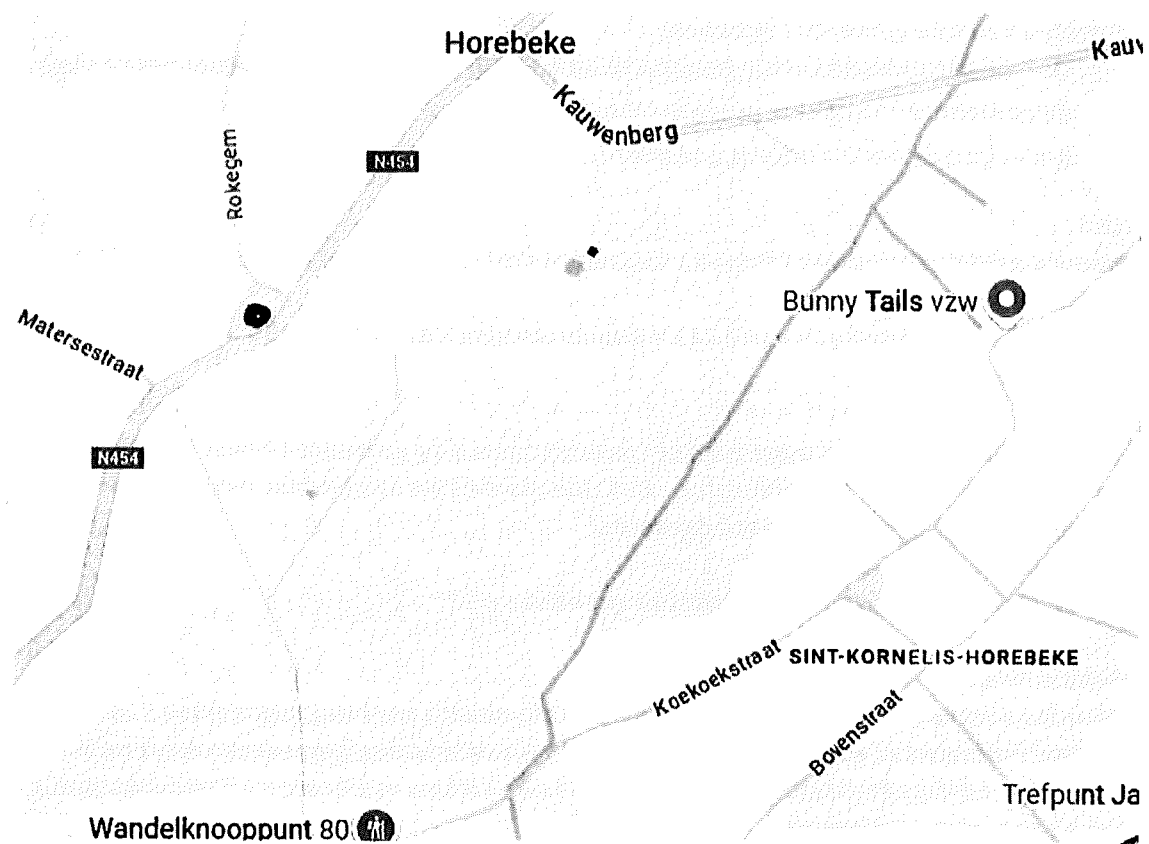

Handtekening gemeente

K. Blommaert T. Smeyers

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

1. Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart kerk: Kerkplein, zonder nummer, Sint-Maria-Horebeke

1.1. Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaartkerk in Sint-Maria-Horebeke

1.1.1. Identificatie

Naam: Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaartkerk

Geografische ligging

- Kerkplein zonder nummer, Sint-Maria-Horebeke
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Bisdom Gent
- Dekenaat of Regio: Dekenaat Oudenaarde
- Parochie: H. Oscar Romero

Eigenaar: Gemeentebestuur Horebeke

Bescherming(en)/vastgesteld

De kerk is beschermd als monument bij KB van 5 november 1974. Het orgel is eveneens beschermd als monument bij KB van 5 november 1974. Kerkhofmuur, kerkplein en bermen zijn beschermd als monument bij KB van 6 maart 1997. De dorpskom is beschermd als dorpsgezicht bij KB van 8 juli 1999.

1.1.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Parochie kerk ingeplant midden een ovaalvormig kerkhof afgesloten door eenvoudige lage bakstenen kerkhofmuur, aan de Dorpsstraat met ijzeren hekwerk verhoogd, toegankelijk via ijzeren hekken aan bakstenen pijlers aan oost- en westzijde. De oude kerkhofmuur, reeds vermeld in 1515, werd in 1917 en 1921 volledig afgebroken en heropgebouwd en voorzien van ijzeren hekken door smid H. Van Schoorisse.

De oude eenbeukige romaanse kruiskerk uit de 12de eeuw werd volledig gesloopt in 1788. De huidige classicistische kerk dateert van 1789-1790, zie jaartal 1790 op torenkruis en naar verluidt op een balk onderaan torenspits. Restauratie van dak en toren in 1896 onder leiding van H. Geirnaert. Inwendig opgefrist en gerestaureerd onder leiding van architect J. Ysabee (Gent) in 1993.

Driebeukige kerk van vijf traveeën met vooruitspringend portaal, geflankeerd door berging en trap naar doksaal, koor van één travee met inwendig driezijdige sluiting met in de hoeken een zijinkom en de trap naar de toren, en ten noordoosten aansluitende sacristie met erboven vierkante toren.

Sobere baksteenbouw op plint van vermoedelijk hergebruikte zandsteen; naar noordoosten georiënteerd.

Vooruitspringende zuidwestelijke bouw met rondboogportaal in rechthoekige omlijsting met kroonlijst, oorspronkelijk van arduin en in 1973 vervangen door zandsteen; bovenlicht met reliëf in keramiek door Vermeer (Oostende) van 1974; erboven rondboogvenster.

Zijgevels met rondboogvensters. Aan de gevels hangen zes staties van de ommegang van Sint-Antonius Abt in glazen kasten, op koper geschilderd door Th. Waelkens-Devos (Oudenaarde) van 1937-38.

Toren onder ingesnoerde naaldspits met in 1948 vernieuwd torenkruis en haan. Aan blinde gevel, calvariekruis van eikenhout geflankeerd door twee in arduin gesculpteerde doodskoppen op knekels uit begin 18de eeuw en vermoedelijk afkomstig van de hekstijlen van het kerkhof.

Interieur

Muurschilderingen, onder meer damastschildering op de lambrisering en erboven tekstbanden en marmerimitatie op de zuilen in 1935 door Waelkens-Piens (Oudenaarde), gerestaureerd in 1993 door Provo n.v. en architect J. Ysabee. Tochtportaal van 1790 met deur onder andere versierd met trofeeën van muziekinstrumenten. Boven tochtportaal tekst "Looft den Heer met reigezang en met orgelspel". Boven venster in zuidwestelijke gevel eveneens stucversiering met muziekinstrumenten. Rondboogvormige scheibogen op

gemarmerde zuilen met Toscaans kapiteel en hoge achtkantige basis. Gestucte tongewelven van midden- en zijbeuken gescheiden door gordelbogen rustend op vergulde consoles, met rosas als sluitsteen. Op de muren, onder de ramen tekstpanelen. Rijke stucversiering in koor met trofeeën en attributen van Oude en Nieuwe Testament; zes pilasters met Korinthisch kapiteel.

Mobilair

Schilderijen: Heilige Drievuldigheid van 1622; Piëta, Vlaamse stijl, 17de eeuw; De Heilige Drievuldigheid en het vrijkopen van christenen slaven door de Trinitariërs, 1662; tussen de vensters van de zijbeuken, acht ovale medaillons met het leven van Maria geschilderd door C. Destoop van 1830.

Beeldhouwwerk: Onze-Lieve-Vrouw op wereldbol op hoofdaltaar, Heilige Anna met Maria en Heilige Anthonius op zijaltaren; aan de zuilen, acht polychrome plaasteren heiligenbeelden op consoles uit begin 20ste eeuw. IJzeren kruisbeeld.

Marmeren hoofdaltaar en twee zijaltaren van Onze-Lieve-Vrouw en Heilige Anthonius, van gemarmerd stucwerk van circa 1790.

Koorlambriseringen van circa 1790. Eiken communiebank van 1899. Eiken kansel met grisailleschilderingen uit eind 18de of begin 19de eeuw, hersteld en geschilderd door J. Bevernaege (Gent) in 1908. Twee biechtstoelen, één in rococostijl, uit 18de eeuw.

Orgel van L.B. van Peteghem (Gent) en vader van 1794, hersteld in 1932 door Mahauden (Geraardsbergen); orgelkast door F. Lambert (Oudenaarde) van 1784. Witmarmeren doopvont met koperen deksel van 1845, gietijzeren halfcirkelvormige afsluiting. Op doek geschilderde kruisweg door R.E. Van Maldeghem van 1860.

Dertien glas-in-loodramen, in koor en doksaal veelkleurig decoratief, in zijbeuken met vlechtmotief, met namen van de schenkers, geplaatst door C.J. Van Nieuwenhove (Brussel) in 1898, gerestaureerd door J. Grossen (Hakendover) in 1978.

Grafsteen in westgevel uit 19de eeuw en muur van toren.

- Sint-Maria-Horebeke, Dekenij, Liber Memorialis.
- Rijksarchief Ronse, Oud Kerkarchief Sint-Maria-Horebeke, nummer 7, nummer 8.
- DHANENS E., *Kanton Sint-Maria-Horebeke, Tekst*, Inventaris van het Kunstpatrimonium van Oost-Vlaanderen, VII, Gent, 1971, p. 331-348
- DHANENS E., *Kanton Sint-Maria-Horebeke, Illustratie*, Inventaris van het Kunstpatrimonium van Oost-Vlaanderen, VIII, Gent, 1971, afbeelding 563-583.
- *Parochie Sint-Maria-Horebeke, 200 jaar kerk, 1790-1990*, s.l., 1990.
- VANDENBUSSCHE-VAN DEN KERCKHOVE CH., *Fotorepertorium van het meubilair van de Belgische bedehuizen, provincie Oost-Vlaanderen, Kanton Oudenaarde*, Brussel, 1978, p. 71-74.

Bron: BOGAERT C., DUCHÊNE H., LANCLUS K. & VERBEECK M. 2000: *Inventaris van het bouwkundig erfgoed, Provincie Oost-Vlaanderen, Gemeenten: Brakel, Horebeke*,

Kruishoutem, Lierde, Zingem en Zwalm, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 15n4, onuitgegeven werkdocumenten.

Auteurs: Lanclus, Kathleen

Datum: 1999

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: Agentschap Onroerend Erfgoed (AOE)

- VAN ELSLANDE R. 1991: Het altaarschilderij voor de kerk van Sint-Maria-Horebeke (1443), *Het land van Aalst*, 43.4, 353-360.

Auteurs: van Elslande, Rudy

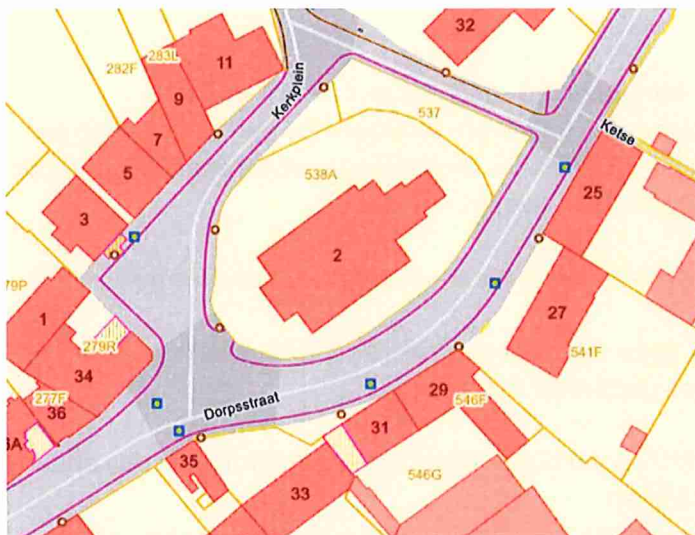
Datum: 24-12-2011

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: Agentschap Onroerend Erfgoed (AOE)

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

- oppervlakte in m²: 590 m²

- noteer de vrije hoogte:
- aantal zitplaatsen: 290 stoelen

Opbouw

De kerk is driebeukig met een vrij brede middenbeuk en twee relatief smalle zijbeuken. De middenbeuk kan op volle breedte gebruikt worden, terwijl de zijbeuken als circulatieruimtes kunnen dienen.

Er is geen mogelijkheid tot uitbreiding van het kerkgebouw.

Voorzieningen

Sanitair	1 toilet buiten het gebouw in een bijgebouw
Verwarming	Aardgas – 6 jaar – gekeurd in 2024
Verlichting	Led gestuurd met Niko Home Control
Keukenvoorzieningen	Niet aanwezig
Audiosysteem	Aanwezig met enkel cd, mogelijkheid via box met usb, cd, bluetooth
Beeldscherm(en)	Niet aanwezig
Rolstoeltoegankelijkheid	Rolstoeltoegankelijk, koorgedeelte niet rolstoeltoegankelijk
Diefstal- en brandbeveiliging	Camerabewaking

Bliksembeveiliging

Heleblitz

Gsm-operatoren

Niet aanwezig

Bouwfysische toestand

Het laatste inspectierapport van Monumentenwacht dateert van 14/06/2021:

Gehele object: Algemeen is de kerk in relatief goede toestand. Enkele zaken dienen wel aangepakt te worden of onderhoud te krijgen om de kerk in goede toestand te behouden.

Dak: De toestand van de daken is goed, behalve thv het plat dak.

Dakwaterafvoer: goed

Kapconstructie en zolder: goed. De kapconstructie werd in het verleden slordig en onvakkundig hersteld.

Draagstructuur en overspanning: goed maar enkele zaken (loszittende bakstenen thv de goot, uitgespoelde voegen) dienen aangepakt te worden.

Schrijnwerk en beglazing: goed

Afwerking en inrichting: matig. Het houten buitenschrijnwerk dient dringend een onderhoud te krijgen om niet verder te degraderen.

Site en omgeving: redelijk. De beelden thv de calvarie hebben schade opgelopen door verkeerde behandeling.

1.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De dorpskom weerspiegelt de sociale context uit de 18e en 19e eeuw waar herenhuizen en huizen van begoede burgers zijn ingeplant naast arbeiderswoningen en kleine hoeven. De herenhuizen zijn van het stedelijke type geïnspireerd op neoclassicistische en fin-de siècle stijlen, vaak met grote tuinen.

Het kerkplein en de bermen die deel uitmaken van het openbaar domein zijn beschermd als monument wegens de industrieel-archeologische waarde. De kasseiweg is één van de laatste voorbeelden van een geplaveide wegverharding en is daarom van sociaal-cultureel belang. De kasseiweg geeft aan het dorpsgezicht een belangrijk, echt en onvervalst karakter.

Het gemeentehuis, gelegen Kerkplein 3, dateert van 1895 en is gebouwd in neogotische stijl naar ontwerp van L. Devleeshouder. Gerestaureerd in 1998. Het vredegerecht van het kanton Sint-Maria-Horebeke, opgericht in 1801, dat gevestigd was in het gemeentehuis, werd opgeheven in 1970. Rode bakstenen trapgevel. Brugse travee met beluikte arduinen kruiskozijnen met kleine houten roedeverdelingen

In 1840 besliste de gemeenteraad om een pastorie te bouwen naar het ontwerp van architect Louis Elewaut uit Gent. Aannemer was Marcelin Simoens uit Sint-Maria-Horebeke die het gebouw opleverde in 1843. De voortuin werd afgesloten met een bakstenen muur en een ijzeren hek in 1894. 2 hekpijlers met bolbekroning in blauwe steen. De centrale gang in de dekenij heeft een fraai vloertegeltapijt en muren beschilderd met landschappen.

Op het Dorpsplein 9 bevindt zich het oude vredegerecht van het kanton Sint-Maria-Horebeke. In de topgevel is er een steen met daarin de aantekening "Vredegerecht 1866". Het vredegerecht was hier gevestigd van bij zijn oprichting in 1801 tot 1895.

Kapel van O.-L.-Vrouw Onbevleete Ontvangenis tegenover de Vrije Basisschool in de Dorpsstraat. De kapel bleef bestaan nadat de hoeve werd afgebroken. Het betreft een gerenoveerde bakstenen weggapel bedekt met dakpannen. Zadeldak. Smeedijzeren kruis. Zou gebouwd zijn in 1882. Maar de kapel staat reeds vermeld in de Atlas der Buurtwegen van 1844.

Kapel van het H. Kruis, Rokegem. Het betreft een verwaarloosde weggapel bedekt met dakpannen. Zadeldak. Smeedijzeren kruis. Vermoedelijk wederopgebouwd in de tweede helft van de negentiende eeuw. Enkele jaren geleden werd het houten Christusbeeld uit de 18^e eeuw gestolen.

Bereikbaarheid via openbaar vervoer : Lijnbus Oudenaarde – Zottegem

Parking voor 22 auto's op het Hoppinpunt achter het gemeentehuis (Kerkplein 3), waarvan 2 parkeerplaatsen voor mindervaliden, 2 parkeerplaatsen voor elektrische deelwagens, 4 parkeerplaatsen met laadpunt, en 14 gewone parkeerplaatsen. Er is een fietsenstalling en fietsherstelpunt aanwezig. Er zijn 6 toeristische hoppy-deelfietsen voorzien.

De parkeerplaatsen voor de kerk en het gemeentehuis verdwijnen. Voor het gemeentehuis wordt een groene strook aangelegd met zitbankje en lindeboom.

1.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Volgens het Pastoraal Plan blijft de O.-L.-V.-Hemelvaartkerk voorbehouden voor de eredienst. De kerk wordt gebruikt voor dopen, begrafenissen en huwelijken. Weekendvieringen gaan hier evenwel niet meer door. Occasionele vieringen zoals kruisweg, OLV-Hemelvaart, Allerheiligenvieringen, Kerstmis (beurtrol) gaan door in deze kerk. Het interparochiaal kerkkoor houdt er om de 3 weken repetitie.

Occasioneel zijn er activiteiten in de kerk zoals het jaarlijks kerstconcert, vredesconcert en een optreden van de harmonie.

Deze kerk is dagelijks open van Pasen tot Allerheiligen. De overige periode van het jaar is de kerk open in het weekend.

1.2. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

Deelgemeente (en wijk)	Kerk	Toekomstvisie
Sint-Maria-Horebeke	Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart kerk	Multifunctioneel gebruik

De Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart kerk is de enige parochiekerk voor de gemeente Horebeke. Deze parochiekerk staat ter beschikking van de plaatselijke geloofsgemeenschap deel uitmakende van de katholieke kerk.

Voorgaande jaren werd de parochiekerk Sint-Cornelius reeds aan de eredienst onttrokken. Dit kerkgebouw krijgt een nieuwe culturele functie. Voor de plannen voor de restauratie en herinrichting werd een architect aangesteld.

Door de toekomstvisie 'Multifunctioneel gebruik' te kiezen wordt het normale religieuze gebruik van de Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart kerk gerespecteerd. De bijkomende initiatieven zullen dienen voor de betekenis van het kerkgebouw te versterken en te bevorderen. Hierbij wordt de nadruk gelegd op het religieuze, maar ook op de culturele, historische, kunsthistorische, architecturale en landschappelijke waarde:

- Repetities van het interparochiaal kerkkoor
- Kerstconcert
- Vredesconcert
- Optreden harmonie

Organisaties die de kerk wensen te gebruiken voor een activiteit, vragen die aan bij de voorzitter Luc De Jonge (lucdejonge50@gmail.com / 0475 32 24 15 / 055 49 82 92). Vervolgens zal er een gebruikersovereenkomst ingevuld worden tussen beide partijen. Model in bijlage.

De Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart kerk is tevens omgeven door een begraafplaats.

De Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart kerk staat ook buiten de uren open voor het publiek.

1.3. Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

De toekomst van de Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart kerk zal religieus ingevuld worden met als toekomstvisie Multifunctioneel gebruik.

Met de kerkraad zal jaarlijks overlegd worden hoe het gebruik van de kerk kan uitgebreid worden. Hiervoor zal een gebruikersovereenkomst dienen te worden afgesloten. Dit zal in belangrijke mate afhangen van de toekomstige ontwikkelingen van de restauratie van het orgel en renovatie werkzaamheden.

De Sint-Cornelius kerk werd reeds aan de eredienst onttrokken. Voor deze kerk werd een nieuwe bestemming gezocht en deze zal een culturele invulling krijgen (sprekers, toneel, concerten,...).

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen de kerkfabriek en de gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien wijzigingen nodig zijn, worden ze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop en door de gemeenteraad. Dit principe is toe te passen bij de start van elke nieuwe legislatuur. Volgens het Eredienstendecreet dat in werking treedt vanaf 1 januari 2025 moet elk kerkenbeleidsplan de eerste zes maanden van elke nieuwe legislatuur vernieuwd of herbevestigd worden.